

ИРАНҒА ҚАТЫСТЫ САНКЦИЯЛАРДЫ ҚАЙТА БАСТАУ ТУРАЛЫ

АҚШ-тың Иран Ислам Республикасына (бұдан әрі – Иран) қатысты санкцияларды қайта бастауы

2018 жылғы 5 мамырда АҚШ Бірлескен жалпыға бірдей іс-қимыл жоспарынан (JCPOA) шығатынын және жобаларды бітіру кезеңі аяқталған соң Иранның ядролық бағдарламасымен байланысты, осы келісімге сәйкес қолданылмаған АҚШ санкцияларын толықтай қайта бастайтындығы туралы мәлімдеді.

Анықтама үшін: 2015 жылғы шілдеде жарияланған JCPOA – ИИР, ЕО + 6 ел (АҚШ, Біріккен Корольдік, Франция, Қытай, Ресей және Германия), оған сәйкес Иран АҚШ пен ЕО-ның Иранның ядролық бағдарламасына сәйкес санкциялардан босатудың орнына ядролық қаруды жасау жөніндегі бағдарламаны тоқтатқан болатын. JCPOA көптеген «қосалқы санкциялардың» қолданылуын тоқтата тұрды, сондай-ақ Америка компанияларының шетелдік еншілес компанияларына белгілі бір талаптармен Иранмен мәмілелер жасасуға рұқсат етті, бірақ АҚШ-тың Иранға қатысты «бастапқы санкцияларын» (эмбарго) тоқтата тұрған жоқ.

АҚШ Президентінің Ұлттық қауіпсіздік туралы меморандумына (2018 жылғы мамыр), АҚШ Қаржы министрлігі Шетелдік активтерді бақылау жөніндегі офистің (OFAC) ақпаратына сәйкес санкцияларды қайта бастау 2 кезеңнен тұрады:

I кезең: 2018 жылғы 6 тамыздан бастап күшіне енетін санкциялар.
(2018 жылғы 8 мамырдан бергі 90 күндік кезең аяқталған соң)

Мынадай бастапқы санкциялар қайта қолданылуда¹:

- ұшақтарды және ұшақтардың бөліктерін АҚШ-тан Иранға экспорттаумен байланысты жалпы және арнайы лицензиялардың күші жойылды;

- Иранның кілемдері мен азық-түлік өнімдерінің АҚШ-қа импортталуына қайтадан тыйым салынды;

Мына қызмет түрлерін қоса алғанда, белгілі бір мәмілелер жасалған жағдайда:

- Иранмен алтын немесе бағалы металдармен сауда жасасу;

- Иранға көмірді, кейбір металдарды және өнеркәсіптік процестерді интеграциялауға арналған бағдарламалық қамтамасыз етуді сату немесе жеткізу;

- тәуелсіз қарыздарды сатып алу, жазылу немесе Иранның шығаруына жәрдемдесу;

- Иранның автомобиль секторына тауарларды немесе көрсетілетін қызметтері сату немесе жеткізу.

¹ Бастапқы санкциялар – АҚШ-тың жеке және заңды тұлғалары үшін Иранға қатысты іскерлік қатынастарды жүргізуге тыйым салу.

Қосалқы санкциялар қайта қолданылуда² (АҚШ-тың бейрезиденттеріне қолданылады) оның ішінде қызметтің мына түрлері бөлігінде:

- Америка валютасымен операциялар (Иран Үкіметінің Америка банкноттарын сатып алуы);
- Иранмен алтын немесе бағалы металдармен сауда жасасу;
- Иранға көмірді, кейбір металдарды және өнеркәсіптік процестерді интеграциялауға арналған бағдарламалық қамтамасыз етуді сату немесе жеткізу;
- Иран риалын сатып алумен немесе сатумен байланысты маңызды мәмілелер немесе риалмен көрсетілген айтарлықтай қаражаттың Ираннан тысқары болуы;
- тәуелсіз қарыздарды сатып алу, жазылу немесе Иранның шығаруына жәрдемдесу;
- Иранның автомобиль секторына тауарларды немесе көрсетілетін қызметтері сату немесе жеткізу.

II кезең: 2018 жылғы 4 қарашадан бастап күшіне енетін санкциялар (90 күндік кезең аяқталған соң)

АҚШ-тың мемлекеттік немесе бақылауындағы шетелдік ұйымдарға Иранмен мәмілелер жасасуға мүмкіндік беретін «Н» бас лицензиясы қолданылуын тоқтатады.

Мыналарға:

- Иран порт операторларымен, кеме және кеме жасау секторларымен белгілі бір мәмілелерге;
- мұнай саласындағы кейбір мәмілелерге, оның ішінде мұнайды, мұнай өнімдерін немесе Иранда шығарылған мұнай-химия өнімін сатып алу мәмілелеріне;
- шетелдік қаржы ұйымдарының Иран Орталық банкімен және Иранның қаржы ұйымдарымен маңызды мәмілелерге, сондай-ақ оларға операциялық қаржы қызметтерін көрсетуге;
- Иранның мұнай секторымен және кейбір басқа да қызмет түрлерімен байланысты сақтандыру қызметтерін, қайта сақтандыру және андеррайтинг қызметтерін көрсетуге;
- Иранның энергетикалық секторымен байланысты белгілі бір инвестициялық және басқа да мәмілелерге;
- Иранның үкіметімен және оның бақылауындағы ұйымдармен қатынастарға қатысатын шетелдік тұлғаларға қарсы бағытталған санкцияларды қоса алғанда, Иранның ядролық бағдарламасымен байланысты қосалқы санкциялардың қалған бөлігі күшіне енеді.

АҚШ Үкіметі Ерекше санаттағы азаматтар мен тыйым салынған тұлғалардың тізбесінен (SDN list) және/немесе АҚШ басқа да санкциялық

² Қосалқы санкциялар – үшінші елдердің жеке және заңды тұлғалары және америкалық компаниялардың шетелдік филиалдары үшін Иранмен іскерлік қатынастар орнатуға тыйым.

тізбелерінен 2016 жылғы 16 қаңтарда алып тасталған тұлғаларға қатысты санкцияларды қайта бастайды.

Соған байланысты Иранның көптеген кәсіпорындары Тыйым салынған тұлғалар тізбесіне қайта енгізіледі.

Анықтама үшін: Бүгінгі күні Иранның 4 банкі (BANK SADERAT PLC, BANK SADERAT IRAN, ANSAR BANK, MEHR BANK) АҚШ Қаржы министрлігі Шетелдік активтерді бақылау жөніндегі офистің (OFAC) «Ерекше белгіленген тұлғалар тізімінде» (SDN). Олармен қандай да бір транзакцияларды жүзеге асыру үшінші елдердің жеке және заңды тұлғаларына «қосалқы санкциялар» салуды көздейді. 2018 жылғы 4 қарашадан бастап Иранның қаржы ұйымдарының тізімі ұлғаюы мүмкін.

Жазылғанды ескере отырып, қазіргі кезде ҚР резиденттерінің Иранмен байланысты операцияларды жүргізу кезінде аса сақтық таныту талаптары қайта қалпына келтірілуде, ол талаптар:

- 1) компанияның санкциялық тізімге енгізілмегеніне көз жеткізу;
- 2) транзакцияларға АҚШ-тың корреспондент банктері қатыспайтынына, сондай-ақ оларда АҚШ долларының болмайтынына көз жеткізу, олай болмаған жағдайда мұндай транзакция мен қаражат бұғатталады.

Иранның резиденттерімен іс-әрекет жасаған кез келген тұлғаға қатысты АҚШ Үкіметі немесе OFAC санкциялық режимді сақтаудан жалтару немесе санкцияларды айналып өту шаралары – Backfilling деп санаса, АҚШ Үкіметі оларға қатысты санкциялар енгізуге құқылы.

АҚШ-қа қатысты санкцияларды қайта бастау туралы ақпарат мына мекенжайда қолжетімді:

https://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/Programs/Documents/jcpoa_winddown_faqs.pdf

ФАТФ-тың жария мәлімдемесі (2018 жылғы маусым)

ФАТФ-тың жария мәлімдемесіне сәйкес 2018 жылғы маусымда Иран КЖ/ТҚҚ саласындағы айтарлықтай кемшіліктерді жоюға арналған өзінің іс-қимылдар жоспарын орындаған жоқ. ФАТФ бұрынғысынша халықаралық қаржы жүйесі үшін қауіп болып табылатын Ираннан шығатын терроризмді қаржыландыру қаупіне алаңдаушылық танытуда. Сондықтан да **ФАТФ өз мүшелері мен барлық юрисдикцияларды өз қаржы мекемелерін Иранның жеке және заңды тұлғаларымен операцияларға қатысты іскерлік қатынастарды тексеру жөнінде күшейтілген шаралар қабылдауға шақырады.**

ФАТФ-тың жария мәлімдемесінің мәтіні мына мекенжайда қолжетімді:

<http://www.fatf-gafi.org/publications/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/documents/public-statement-june-2018.html>